

Introducció

Font Picant és una comunitat terapèutica d'atenció a drogodependents que va començar la seva tasca a mitjans de la dècada dels 80. En aquest llarg recorregut, de la mateixa manera que altres comunitats, ha anat rebent diferents tipologies de pacients; per descomptat que a l'inici, existia predominança d'heroïnòmans. Sortosament els pacients sempre van comptar amb la Direcció i les intervencions d'un dels primers metges especialitzats en tot allò relacionat amb opiacis i/o metadona, metge que comparteix la major part del seu temps, del seu projecte de vida, amb els malalts.

Actualment el perfil de malalts ha canviat, tenim una majoria d'alcohòlics amb o sense consum de cocaïna associats.

Per tant, a Font Picant parlem d'un equip interdisciplinari i transversal, a la vegada gestionat per professionals d'àmplia experiència, un equip consolidat, i que amb intenció d'adaptar-se a les noves demandes, es replanteja contínuament la manera d'actuar i està atent a les novetats en els tractaments i a les possibilitats d'innovació.

A Font Picant considerem la formació com a part fonamental de la dinàmica del centre, tant per als treballadors com per als pacients; tanmateix, per aquests darrer grup, actualment impartim en qüestió de salut entre d'altres els següents aspectes:

a. Per part d'una metgessa i un metge psiquiatra forense voluntari, que a la vegada és el representant legal de la Fundació:

- Estudi dels diferents òrgans i aparells del cos humà, anatomia i funcionament.
- Ús i abús de les diferents substàncies psicoactives: depressors, estimulants del Sistema Nerviós i al·lucinògens, origen, prevalença, factors de risc, neuroadaptació: tolerància i dependència, abstinència, intoxicació aguda, sobredosis i riscos.
- Efectes sobre el cos i la salut a curt i a llarg termini, amb especial èmfasi en alcohol (ebrietat i alcoholisme clínic), cocaïna i tabac.
- Hepatitis. Pancreatitis. Diabetes. VIH. MPOC. TBC. MTS.

Aquest Programa Formatiu consta de més de vint temes presentats en diapositives de PowerPoint.

b. Per part de la infermera i la farmacèutica tot allò relacionat amb l'aprenentatge i el reforç en controls de medicaments, glicèmia, dietes, vacunacions, higiene personal i buco-dental, tensió arterial....

c. L'equip de psicòlegs, format per tres professionals, imparteix sessions teòrico-pràctiques en relació als problemes psíquics derivats i/o relacionats amb el consum de substàncies i a la malaltia mental en si mateixa, apuntant a que adquireixin un grau de comprensió sobre la seva situació personal i vital. Es tracta d'una intervenció psicoeducativa en tant que en la mesura del possible es treballa amb l'experiència pròpia que aporta cada pacient des d'una perspectiva dels comportaments, relacions socials, emocions, ansietat, frustracions, depressions, dubtes... que viuen o han viscut en les diferents fases de la malaltia.

Totes les setmanes es donen un mínim de sis hores sobre els diferents aspectes esmentats en drogues i salut.

El treball amb les famílies és individual i puntual, s'efectuen entrevistes en el Consultori de Barcelona quan es prepara l'ingrés, davant d'una petició o quan es considera oportú per part de l'equip. També en les visites de cap de setmana es potencien els vincles amb les famílies, i es produeix un intercanvi d'opinions amb els educadors, d'on s'extreu informació privilegiada.

Els últims anys la freqüència de consumidors d'heroïna tractats amb metadona a la nostra comunitat és d'un o dos per any, de la mateixa manera hi ha una freqüència molt baixa d'abús únicament de cocaïna. La majoria d'usuaris que s'atenen són persones d'una mitjana d'edat entre 45 i 50 anys, dependents d'alcohol, amb o sense cocaïna, segons dades de les 5 darreres memòries anuals del Centre.

El que ens plantegem en aquests moments, és continuar la formació de la mateixa manera que fins ara i donar el tema de sobredosis tal com el proposeu, encara que adequat a les necessitats del nostre centre, per poder fer una formació igual i conjunta amb les altres comunitats terapèutiques i ser útils en la tasca de reducció de sobredosis pel consum d'opiacis i psicoestimulants, així com l'estudi i valoració que porteu a terme.

Fins ara han assistit al curs de l'IES una psicòloga i una metgessa del centre, considerem que de moment la formació pot ésser només interna. Així mateix el perfil dels usuaris actuals no es correspon a formadors ni portadors de kits de Naloxona. En el cas dels familiars, es pot fer referència individualment a possibles recaigudes i a la pèrdua de tolerància.

Evidentment es revisarà cada any, en funció de com variï el perfil dels pacients ingressats .

En quant al material gràfic proporcionat, trobem adient la informació, però volem expressar que no creiem que la imatge que apareix de fons en les targes de sortida d'una comunitat, es correspongui amb la realitat de les comunitats modernes, o al menys no es correspon a la nostra.

PROTOCOL SOBRE PREVENCIÓ DE SOBREDOSI

PER A LA FUNDACIÓ FONT PICANT

1. Objectiu General:

Reduir el nombre de casos de sobredosi mortal i no mortal pel consum d'opiacis i psicoestimulants.

2. Objectius específics:

- a. Augmentar els coneixements sobre:
 - i. Situacions de risc de sobredosi associat al consum de drogues
 - ii. Prevenció de la sobredosi

- b. Formar en les següents habilitats
 - i. Identificació d'una sobredosi
 - ii. Actuacions davant d'una sobredosi

3. Població diana:

- a. Consumidors d'opiacis i/o psicoestimulants, especialment els injectors
- b. Familiars amb els que conviuen
- c. Professionals del centre

4. Procés:

El responsable del programa ha de:

- Aplicar i si cal adaptar aquest protocol
- Definir el pla i els continguts del programa de formació pels professionals del servei
- Definir el pla i els continguts per formar a usuaris
- Enviar els registres al Departament de Salut un cop l'any

Aquest protocol s'ha de revisar anualment per assolir una millora continuada.

4.1.-FORMACIÓ PROFESSIONALS

Formació específica en prevenció i actuació davant d'una sobredosi per a tots els professionals

Professional nou al servei:

1. Formació en el propi servei en el termini de 3 mesos
 - Sessió individual o grupal
 - Donada per el responsable clínic

Formació continuada:

2. Sessió interna de tot l'equip del servei: Revisió de coneixements 1 cop l'any

4.2.-FORMACIÓ DELS CONSUMIDORS

Al moment de l'ingrés

Valoració individual del risc de patir una sobredosi

- a. Com: Continguts: Incloure les variables de valoració dins de la història clínica o instrument de valoració integral
- b. Quan: Cada nou contacte al moment de fer la valoració mèdico-educativa dins la valoració integral (obrir història)
Aquesta valoració es pot fer previ a l'ingrés al centre o durant l'ingrés
- c. Qui: Tots els treballadors que fan la valoració integral

Durant l'estada al centre

Taller grupal

- a. Com: A través d'un taller específic per sobredosi o en el marc d'altres tallers educatius.
- b. Quan: Moment i freqüència en funció del servei
- c. Qui: En el possible educador + infermer, sinó un dels dos.

Al moment de la sortida del centre

A nivell individual

- a. Com: Consell curt + lliurament de fullet educatiu
- b. Quan: En les sortides (A l'alta i en aquelles on hi hagi situacions de risc, especialment en les expulsions i altes voluntàries)
- c. Qui: El terapeuta o professional que fa la visita prèvia a la sortida

4.2.-FORMACIÓ DELS FAMILIARS

A nivell individual

- d. Com: Informació sobre el perill de recaigudes i la pèrdua de tolerància.
- e. Quan: Moment en funció del servei
- f. Qui: Un dels psicòlegs del centre.

ANNEX 1 - AVALUACIÓ

REGISTRE PER COMUNITATS TERAPÈUTIQUES

ACTIVITAT GLOBAL

Centre:

Responsable del programa:

Nombre de persones formades

Consumidors de drogues

Familiars

Nombre de professionals del centre formats

Nombre de tallers de formació realitzats

Nombre de sessions individuals de formació realitzades

Susqueda, a 25 de maig de 2010.

Núria Bonada Sanjaume
COMG número de col·legiat 2544